МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет природничих наук

Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РЕГІОНАЛЬНА СУСПІЛЬНА ГЕОГРАФІЯ СВІТУ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Географія та організація простору територіальних громад»

Спеціальність С6 Географія та регіональні студії

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Регіональна суспільна географія світу
Викладач (і)	доц. Роман Сливка
Контактний телефон	+380503745575
E-mail викладача	roman.slyvka@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 120 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/0b9c77e7b55d332f85c1
Консультації	Щотижня, четвер

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є просторова організація суспільства на рівні макрорегіонів світу та національному рівні, закономірності формування, функціонування й розвитку соціально-економічних систем світу та їх взаємодія у структурі світового господарства, населення й геополітичного простору. Дисципліна «Регіональна суспільна географія світу» має прикладний і методичний характер, спрямований на формування у здобувачів освіти системного бачення регіональної і національної диференціації соціально-економічного простору світу, розуміння закономірностей його розвитку та вміння пояснювати глобальні, регіональні та національні процеси у педагогічному контексті. Курс безпосередньо узгоджується з державними освітніми стандартами та навчальною програмою з географії для 10 класу закладів загальної середньої освіти.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про територіальну організацію суспільства у масштабі макрорегіонів та окремих держав, закономірності розвитку та взаємодії регіонів світу, а також розвиток умінь аналізувати соціально-економічні, політичні, демографічні, культурні й екологічні процеси у їхньому просторовому вимірі.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

1. Сформувати у здобувачів освіти системне розуміння територіальної організації суспільства на рівні макрорегіонів і держав, виявлення закономірностей їхнього соціально-економічного, політичного й культурного розвитку.
2. Розвинути вміння аналізувати просторові процеси – урбанізацію, міграції, регіональну інтеграцію/децентралізацію, глобалізацію, індустріалізацію, постіндустріальні перетворення, екологічні та демографічні зміни – у контексті формування регіональних систем світу.
3. Навчити застосовувати методи регіонального аналізу, картографування та порівняльно-географічних досліджень для характеристики окремих країн і регіонів світу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

К І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

СК07. Знання і використання специфічних для геопросторового планування і географічної регіоналістики теорій, парадигм, концепцій та принципів.

СК15. Здатність застосовувати знання і практичні навички для управління процесами розвитку територіальних громад.

Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання:

ПР03 Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПР04 Аналізувати географічний потенціал території

ПР05 Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

ПР13 Розуміння обумовленості якості, рівня і способу життя людських спільнот економічної, культурної та інших соціосфер. ПР14 Поглиблені знання про принципи структурної й функціональної організації географічних (в т.ч. рекреаційних) об'єктів, явищ і процесів, професійне володіння методами систематизації, типології та класифікації. ПР20 Застосовувати знання теоретичних і методологічних основ географічних наук для моніторингу і оцінки природних умов, порівняльно-географічного аналізу розвитку економіки, населення, соціальної сфери держав світу та України.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
семінарські заняття / практичні / **лабораторні**	36
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	С6 Географія та регіональні студії	4 (четвертий)	нормативна

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практич заняття	сам. роб
Лекція 1. Теоретико-методологічні основи РСГС.	2		4
Лекція 2. ЕГП, ПГП та районування Азії.	2		4

Лекція 3. Загальна характеристика населення та господарства Азії.	2		4
Лекція 4. Суспільна географія Японії та Республіки Південна Корея.	2		4
Лекція 5. Суспільна географія КНР та Індії.	2		4
Лекція 6. Загальна характеристика ЕГП, ПГП та районування Європи.	2		4
Лекція 7. Суспільна географія Великої Британії та Італії	2		4
Лекція 8. Суспільна географія Німеччини та Франції.	2		4
Лекція 9. Суспільна географія Польщі та Білорусії			6
Лекція 10. Суспільна географія США та Канади	2		4
Лекція 11. Загальна характеристика ЕГП, ПГП та районування Латинської Америки	2		4
Лекція 12. Бразилія та Аргентина: соціально-економічні контрасти й регіональне лідерство Південної Америки			6
Лекція 13. Загальна характеристика ЕГП, ПГП та районування Африки	2		6
Лекція 14. Суспільна географія Єгипту			6
Лекція 15. Суспільна географія Республіки Південна Африка			6
Лекція 16. Загальна характеристика ЕГП, ПГП та районування Океанії			6
Лекція 17. Суспільна географія Австралії	2		6
Практичне заняття 1. Суспільна географія країн Азії		2	2

Практичне заняття 2. Суспільна географія Південно-Західної і Південної Азії		2	2
Практичне заняття 3. Суспільна географія Південно-Східної Азії		2	2
Практичне заняття 4. Суспільна географія Північної та Центральної Азії.		2	2
Практичне заняття 5. Суспільна географія Східної Азії.		2	2
Практичне заняття 6. Суспільна географія Північної Європи.		2	2
Практичне заняття 7. Суспільна географія Великої Британії.		2	2
Практичне заняття 8. Суспільна географія Західної Європи.		2	2
Практичне заняття 9. Суспільна географія Федеративної Республіки Німеччина.		2	2
Практичне заняття 10. Суспільна географія Французької Республіки		2	2
Практичне заняття 11. Суспільна географія Італійської Республіки		2	2
Практичне заняття 12. Суспільна географія Республіки Польща		2	2
Практичне заняття 13. Суспільна геогарфія США		2	2
Практичне заняття 14. Суспільна географія Канади		2	2
Практичне заняття 15. Суспільна географія Бразилії		2	2
Практичне заняття 16. Суспільна географія Єгипту		2	2
Практичне заняття 17. Суспільна географія Південно-Африканської Республіки		2	2
Практичне заняття 18. Суспільна географія Австралії, Нової Зеландії та Океанії		2	4
Всього.:	24	36	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання курсу відбувається згідно з Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс становить 100 балів.
Практичні заняття	Робота на практичних заняттях включає обговорення проблемних питань з теми, виконання розрахункових завдань, проходження тестування на сайті дистанційного Навчання, виконання письмових контрольних робіт. На окремому занятті проводиться контроль самостійної роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен відвідати більше 50% лекційних занять, пройти тематичні онлайн-тестування з усіх лекційних тем, а також виконати передбачені контрольні роботи розрахункового характеру та із тем для самостійного опрацювання. Бали поточного контролю розподіляються таким чином: - виконання практичних робіт, розміщених на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua (30 балів); - виконання тестових завдань до лекцій (10 балів) - проходження на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua контрольних тестів із понятійно-категоріального апарату РСГС (5 балів) та письмової відповіді на 2 питання з наданого викладачем переліку самостійного опрацювання (5 балів). Максимальна оцінка за КСР – 10 балів. У підсумку для допуску до підсумкового контролю студент повинен набрати в сумі не менше 25 балів із 50 можливих.
Підсумковий контроль	Підсумкова форма контролю – екзамен. Форма здачі – виконання 30 тестових екзаменаційних завдань, які охоплюють знання з усіх тем на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua. та 2 питання, на які мають бути дані розширені письмові відповіді, що вміщені в екзаменаційний білет. Максимальна оцінка за тестові питання - 30 балів, за усні відповіді – 20 балів. Максимальна екзаменаційна оцінка – 50 балів. Підсумкова оцінка є сумою оцінок набраних за поточний контроль (максимум – 50 балів) та екзаменаційної (максимум – 50 балів).

7. Політика навчальної дисципліни

Основою політики курсу є взаємоповага у спілкуванні та фокусування на навчанні. Телефони під час занять повинні бути переведені в беззвучний режим, а відлучення з аудиторії для спілкування допускаються тільки в нагальних випадках. Під практичних очних занять студенти повинні бути готові до виконання тестових завдань за матеріалами лекцій на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua. Під час онлайн-занять студенти повинні бути готові вмикати камеру та мікрофон у разі потреби.

Академічна доброчесність: Користування довідковими джерелами, підручниками і т. ін. під

час проходження тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Відвідування занять є важливою складовою навчання. При виставленні підсумкового балу обов'язково враховується своєчасне виконання практичних робіт та проходження контрольних тестів із тем. Враховуються результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

Якщо студент пропустив заняття і не зміг виконати контрольні роботи у встановлені терміни через хворобу або з інших поважних причин, документально підтверджених відповідною організацією, він має право на перенесення терміну здачі робіт. Пропущені контрольні тестування із тем відпрацьовуються впродовж місяця, КСР – впродовж тижня шляхом складання тестів у системі дистанційного навчання.

Студентам, котрі навчаються за **індивідуальним графіком**, дозволяється вільне відвідування лекцій та опрацьовування лекційного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх розрахункових контрольних робіт відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf . Студент повинен звернутися з запитом щодо індивідуального графіку навчання впродовж двох тижнів після початку семестру. Викладач формулює завдання для студента, що навчається за індивідуальним графіком, протягом тижня після такого звернення студента і надає матеріали та завдання для виконання синхронно з видачею завдань для студентів, що навчаються очно.

Неформальна освіта: Сертифікат про успішне проходження курсу, зміст якого частково або повністю відповідає змісту дисципліни, дає можливість доповнити бали за підсумковий контроль згідно з Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Цю можливість, а також назви та програми курсів, бажано обговорити з викладачем завчасно.

8. Рекомендована література

1. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академія, 2005. – 704 с.
2. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. – К.: Академія, 2003. – 688с.
3. Блій Г. де, Муллер Пітер Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ «Україна» О.Шаблія. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.
4. Географія: Довідник / Й.Р. Гілецький, Р.Р. Сливка, М.М. Богович. – Х.: Ранок, 2008. – 480 с.
5. Геополітичні та геоекономічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі / Наук. ред. В.Юрчишин. — Київ: Центр Разумкова, 2022.

6. Гілецький Й.Р. Соціально-економічна географія світу. 10 клас. Пробний підручник / Йосип Романович Гілецький, Роман Радославович Сливка. - Тернопіль Богдан, 2010. – 396 с.
7. Географія: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Й.Р. Гілецький, Р.Р. Сливка, Я.Д. Атаманюк, Р.Д.Чобан. – Харків: Вид-во «Ранок», 2017. – 208 с.
8. Голиков А.П., Грицак Ю.П., Казакова Н.А., Сидоров В.И. География мирового хазяйства: Учебное пособие / Под ред.. А.П. Голикова. – Киев: Центр учебной литературы, 2008. – 192 с.
9. Ігнатьєв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 424 с.
10. Книш М.М., Мамчур О.І., Ванда І.В. Регіональна економічна і соціальна географія світу (Латинська Америка та Карибські країни, Африка, Азія, Океанія): навчальний посібник. Львів, 2022. – 372 с.
11. Сливка Р.Р., Сливка Л.В., Закутинська І.І. Географія реваншизму на початку третього тисячоліття // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. No 2 (випуск 57). 2024. С. 76-90. DOI: https://doi.org/10.25128/2519-4577.24.2.9
12. Сливка Р. Р. Регіональна суспільна географія світу: практичні роботи / Роман Радославович Сливка. Івано-Франківськ, 2025. – 50 с.
13. Сливка Р.Р. Регіональна економічна географія світу: конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2025. – 250 с.
14. Сливка Р.Р. Регіональна економічна географія: методичний посібник для виконання самостійної роботи. – Івано-Франківськ, 2024. – 50 с.
15. Сливка Р., Закутинська І. Історико-географічний вимір міждержавних територіально-політичних суперечностей і конфліктів (2011-2021 рр.) // Науковий вісник Чернівецького університету: Географія. 2022. Випуск 839. С.5-21.
16. Смаль І. Соціально-економічна географія світу: загальна характеристика: [навч. посібник] / Ігор Смаль. Ніжин, 2017. – 235 с.
17. Яценко Б.П. Геостратегічне позиціонування економічно розвинених країн сучасного світу [Текст] / Б. П. Яценко // Український географічний журнал. – 2022. - № 2. - С. 46-53.
18. Масляк П.О. Країнознавство: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 292 с.
19. African Centre for Statistics – Publications (2022). – Взято з: https://www.uneca.org/publications/african-centre-for-statistics
20. Australian Bureau for Statistics (2022). – Взято з: https://www.abs.gov.au/
21. Data and Statistics about the U.S. (2022). – Взято з: https://www.usa.gov/statistics
22. Eurostat. Your key to European statistics (2022). – Взято з: https://ec.europa.eu/eurostat/data/statistics-a-z/abc
23. Fund for Peace Failed States Index (2022). – Взято з: http://www.fundforpeace.org/web/index.php?option=com_content&task=view&id=99&Itemid=3
24. Google. Public Data (2022). – Взято з: https://www.google.com.ua/publicdata/directory#!st=METRIC

25. Lozynskyy R., Pantyley V., Slyvka R., Braychevskyy Y. The territorial exchange between Poland and the USSR in 1951: demographic development and settlement network transformation over a 70-year period // Bulletin of Geography. Socio-economic Series. 2023. No. 59. P. 69-81. DOI: http://doi.org/10.12775/bgss-2023-0005
26. The World Factbook (2022). – Взято з: https://www.cia.gov/library/publications/theworld-factbook/
27. World Bank Open Data (2022). – Взято з: https://data.worldbank.org/

Викладач: доцент Роман Сливка